

NICOLAE GOSTAR

1922-1978



Prin dispariția neașteptată, în plină activitate, a profesorului și cercetătorului Nicolae Gostar, la Constanța în ziua de 23 octombrie 1978, învățămîntul superior, arheologia din țara noastră, au suferit o grea pierdere.

Născut la Deva, în 2 martie 1922, într-o familie de muncitori, Nicolae Gostar a urmat cursurile elementare și liceale în orașul natal. Încă din acele timpuri elevul Nicolae Gostar a manifestat aptitudini pentru studiul istoriei antice a pămîntului ro-

mănesc. În anul 1942 s-a înscris la Facultatea de istorie a Universității clujene mutată, din cauza războiului, la Sibiu. A participat la luptele pe care armata română le-a dus pentru eliberarea Ardealului de Nord. A terminat studiile universitare în anul 1947. În cadrul facultății urmează cursurile profesorului C. Daicoviciu, T. A. Naum, Romul Cîndea, Mihai Macrea etc.

Remarcat de academicianul C. Daicoviciu, ca și de celelalte cadre didactice universitare pentru pregătirea sa deosebită și pasiune pentru cercetare este numit în anul 1948 asistent la Universitatea din Cluj-Napoca.

Alături de studierea cu pasiune și discernămint a istoriei antice, arheologiei și limbilor clasice, participă la campaniile arheologice de pe

șantierelor cetăților dacice din Munții Orăștiei și începe să publice studii privind vechii daci și teritoriul locuit de ei. O primă lucrare de sinteză pe care cercetătorul Nicolae Gostar o încredințează tiparului și anume „Vămile Daciei” apare în „Studii și Cercetări de Istorie Veche” pe anul 1951.

Împreună cu Vladimir Dumitrescu, Hortensia Dumitrescu și Mircea Petrescu-Dîmbovița efectuează complexe săpături arheologice în așezarea neolitică de la Hăbășești în Moldova, fiind astfel coautor al importante monografii arheologice Hăbășești, apărută în anul 1954, lucrare care a fost distinsă cu titlul de Laureat al Premiului de Stat.

Este foarte adesea prezent în publicațiile de specialitate cu articole în care un permanent obiect de studiu l-au constituit problemele importante ale istoriei întregului pământ românesc.

În anul 1957 a devenit conferențiar la Facultatea de istorie-filozofie a Universității A. I. Cuza din Iași unde timp de peste două decenii a ținut cursurile de istorie universală veche, epigrafie și bazele arheologiei.

Carierea universitară nu a afectat însă activitatea arheologică de teren. După stabilirea la Iași a condus permanent, cu competență profesională, șantierele de săpături arheologice de la cetățile dacice din Moldova, îndeosebi pe cele de la Bitca Doamnei de lângă Piatra Neamț și Barboși lângă Galați, cărora le-a dedicat mulți ani de activitate.

O altă activitate căreia profesorul Nicolae Gostar i-a acordat importanța cuvenită, era cercetarea periegetică, de teren, cu care ocazie a identificat, mai ales în Moldova, numeroase așezări antice. Această pasiune a cercetării tuturor dealurilor, colinelor, teraselor, a imprimat-o colaboratorilor și foștilor săi studenți.

Ca om de teren manifesta multă acribie științifică înregistrând, cu multă fidelitate, toate observațiile rezultate în urma cercetărilor, punându-și chiar în timpul campaniilor numeroase întrebări a căror rezolvare nu-i scăpa niciodată din vedere.

A avut strînse legături cu arheologia Dobrogei participând, în ultimii ani, la săpăturile de pe șantierul arheologic de la Adamclisi.

De altfel contactul permanent cu istoria veche a pământului dintre Istru și Pontul Euxin, cu inscripțiile descoperite aici, s-a materializat în multe articole, în studii epigrafice de o înaltă ținută științifică: „Lupta populațiilor de la gurile Dunării împotriva autorităților romane” (1961); „Miliariu roman din nordul Dobrogei” (1963); „Monumente epigrafice inedite din lapidariul Muzeului regional de arheologie Dobrogea” (1963); în volumul „Noi monumente epigrafice din Scythia Minor” (1964); „Misiunea lui Tiberius Claudius Pompeianus la gurile Dunării” (1968); „Inscripțiile de la Tropaeum Traiani” (1969); „Despre mormântul lui Ovidiu la Tomis” (1970). De altfel teza de doctorat „Marele monument funerar roman de la Adamclisi. Studiu epigrafic” (1978) este o dovadă peremptorie că istoria pământului istro-pontic a stat permanent în atenția profesorului și cercetătorului Nicolae Gostar.

Cercetările epigrafice și arheologice efectuate de ilustrul om de știință în Transilvania, Moldova și Dobrogea, capacitatea acestuia de a evidenția aspectele cele mai semnificative din istoria antică a României,

aducînd de multe ori în discuție interpretări noi, deosebit de bine fundamentate științific, au determinat înalta apreciere de care s-a bucurat în rîndurile specialiștilor, atît din țară cît și de peste hotare. Contribuția de seamă cuprinsă în volumul I al noului tratat de istorie a României, participarea la congrese internaționale, publicarea unora dintre roadele muncii sale în reviste de specialitate din R. S. Cehoslovacă, R. F. a Germaniei, Iugoslavia, Belgia sînt exemple în acest sens.

Ca cercetător, urmărind realizarea unor lucrări cît mai argumentate și informate, studia cu multă pasiune și răbdare publicații vechi corporuri de inscripții, orice informație, cît de mărunță, asupra subiectului pe care îl trata readucînd deseori în actualitate autori sau știri pe nedrept uitați de alții. Din acest motiv toate studiile lui Nicolae Gostar cuprind o informație bibliografică extrem de bogată, reprezentînd și în acest sens un adevărat exemplu de dăruire și probitate științifică.

A fost un oaspete permanent și colaborator al Muzeului de istorie și arheologie din Constanța. A participat la sesiunile științifice organizate la Constanța cu comunicări de o deosebită ținută științifică, cuprinzînd numeroase interpretări noi, permise cu un mare interes de lumea științifică, contribuind în acest mod la ridicarea prestigiului manifestărilor constănțene. În același timp a fost un participant activ la discuțiile prilejuite de comunicările prezentate de alți cercetători, intervențiile sale remarcîndu-se prin interpretările propuse, prin informațiile date.

Omul Nicolae Gostar a fost pentru muzeografilor constănțeni, ca de altfel pentru toți cercetătorii mai tineri din întreaga țară, mulți dintre ei foștii săi elevi, un adevărat prieten, care fie la sesiuni, fie pe șantierele arheologice, oferea cu multă generozitate numeroase informații inedite, iar cu vorba sa ardelenească și cu nelipsita-i pipă din colțul gurii adăuga, cînd era cazul, cite o glumă.

Am pierdut în acel trist octombrie 1978 un erudit arheolog și istoric al lumii vechi. A lăsat în urmă un număr important de lucrări, unele în curs de tipărire, altele în manuscris ce se păstrează în arhiva profesorului Nicolae Gostar din Iași. Prin contribuțiile sale la clarificarea unor aspecte importante ale istoriei întregului pămînt românesc, profesorul și cercetătorul Nicolae Gostar ocupă un loc de seamă în rîndul celor care în ultimele trei decenii s-au aplecat asupra trecutului îndepărtat al existenței noastre.

Avem vie în amintire imaginea omului care, de la înălțimea catedrei universitare sau în cadrul numeroaselor manifestări științifice la care lua parte, prin frumusețea cursurilor predate, prin bogăția informațiilor și argumentarea strălucită a comunicărilor susținute, prin capacitatea sa de interpretare și generalizare ne determinau să-l urmărim cu mult interes și admirație.

Păstrăm amintirea profesorului atît de apropiat de noi, studenții Facultății de istorie-filozofie din Iași, a celui care ne ajuta, ne înțelegea.

Celui care s-a stins, aici la Pontul Euxin, îi adresăm strămoșescul
Sit tibi terra levis!